

Vastaus RKP:n valtuustoryhmän aloitteeseen Unicefin lapsiystävällinen kunta -mallin käyttöön otosta

SIV 04.09.2024 § 79
359/00.01.06/2024

/

RKP:n valtuustoryhmä on jättänyt aloitteen 12.6.2018 § 16 (liite), diaarinumero 359/2024, että kaupungin tulisi selvittää mahdollisuus ottaa käyttöön Unicefin lapsiystävällinen kunta -malli. Lapsiystävällinen kunta on työkalu, jota Unicef tarjoaa kunnille ja se perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja Unicefin kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin. Malli auttaa kuntia huomioimaan paremmin lasten hyvinvointia toiminnassaan.

Kunnalle voidaan myöntää tunnustus Lapsiystävällinen kunta noin kahden vuoden kehittämistyön jälkeen. Kunnan tulee koota koordinointiryhmä, joka muun muassa koostuu edustajista kunnan eri osastoilta, nuorisoraadista, päättäjistä ja kolmannelta sektorilta.

Lapsiystävällinen kunta -mallin työvaiheet ovat:

1. Mallin hakeminen

Ensimmäisessä vaiheessa kunta hakee malliin Unicefin ohjeistuksen mukaisesti ja kokoaa lapsiystävällinen kunta -koordinointiryhmän. Kun kunta on hyväksytty malliin mukaan, kunta ja Unicef allekirjoittavat sopimuksen yhteistyöstä.

2. Lapsen oikeuksiin tutustuminen

Toisessa vaiheessa kunta tutustuu lapsen oikeuksiin. Kunnan Lapsiystävällinen kunta -koordinointiryhmä käy läpi Unicefin tarjoaman aikuiskoulutuksen ja tutustuu teemapaketteihin, jotka käsittelevät lapsen oikeuksia kunnan näkökulmasta.

3. Nykytilan kartoitus

Kolmannessa vaiheessa kunta tekee kartoituksen lapsiystävällisyytensä nykytilasta. Kartoitus pohjautuu lasten kokemustietoon, mallin lapsenoikeusindikaattoreihin ja kunnassa jo olemassa olevaan tietoon lasten hyvinvoinnista.

4. Tavoitteet ja toimintasuunnitelma

Neljännessä vaiheessa kunta määrittää Lapsiystävällinen kunta -työnsä tavoitteet ja toimenpiteet eli laatii toimintasuunnitelman nykytilan kartoituksen tulosten pohjalta. Unicefin hyväksyttyä toimintasuunnitelman, kunta alkaa toteuttaa sitä.

5. Seuranta, arviointi ja tunnustus

Viidenteen vaiheeseen kuuluvat Lapsiystävällinen kunta -työn seuranta, arviointi ja Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen myöntäminen. Seuranta tapaamisissa kunta ja Unicef tarkastelevat yhdessä kehittämistyön etenemistä. Arviointitapaamisissa käydään läpi työn tulokset. Kun Lapsiystävällinen kunta -työn aloituksesta on kulunut kaksi tai neljä vuotta, Unicef voi myöntää kunnalle Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen, mikäli työ on edennyt mallin kriteerien mukaan. Tunnustuksen jälkeen kunta jatkaa lapsiystävällisyyden kehittämistä mallin mukaisesti yhdessä Unicefin kanssa.

Hangossa on otettu käyttöön sekä sivistyslautakunnassa, että kulttuurilautakunnassa, päätöksenteon valmistelun työkaluna 1.1.2021 alkaen, lapsivaikutusten arviointi (LAVA). Kaupunki osallistui vuosina 2017 – 2018 alueelliseen projektiin, muun muassa lapsiystävällisen hallinnon toimintamallien kehittämisessä. Projektin tiimoilta Hangon kaupungin virkamiehille ja päättäjiille järjestettiin workshop toukokuussa 2018.

Lapsivaikutusten arviointi kiinnittää huomion suurempaan kokonaisuuteen kuin yksittäisiin tavoitteisiin: miten ehdotus vaikuttaa lapsen hyvinvointiin, ihmissuhteisiin, oppimiseen, terveyteen, vapaa-aikaan jne. Esimerkiksi varhaiskasvatusta koskevissa päätöksissä on tärkeää tunnistaa sekä toiminnan pedagogiset tavoitteet, näkökulmat lasten aikuis- ja kaverisuhteissa, että näkökulmat perheiden arjen joustavuudessa.

Unicefin lapsiystävällinen kunta -ohjelmaan osallistuminen vaatii oikeita resursseja. Raaseporin kaupunki osallistui ohjelmaan vuosina 2015 – 2020, mutta päätti, etteivät he jatka muun muassa, koska ohjelma oli muuttunut laajemmaksi ja kriteerit tiukemmiksi.

Unicefin kriteerien pohjana on ajatus, että lasten tulee olla osallisempia heidän arkeaan koskevissa kysymyksissä ja päätöksissä ja että heidän oikeutensa tulisivat näkyvämmäksi. Hangossa toimii aktiivinen Nuorisoraati, jonka mielipiteet otetaan huomioon laadittaessa erilaisia päätöksiä. Kaikissa Hangon kouluissa on oppilas- tai opiskelijakunnat mukana projektissa, jossa nuorten kiinnostuksia kartoitetaan. Kaupungissa on ollut jo vuosia poikkihallinnollinen työryhmä, joka käsittelee lasten ja nuorten hyvinvointia koskevia kysymyksiä (HyVä -ryhmä). Lasten ja nuorten hyvinvointia korostetaan myös kaupungin strategiassa, vuosille 2022 – 2025.

Kunta voi ja sen pitää toimia lapsiystävällisesti, vaikka se ei profiloituisi Unicefin kriteerien mukaan.

Asian valmistelussa on tehty lapsivaikutusten arviointi (LAVA).

Ehdotus (Gustafsson)

Sivistyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle ylläolevan tekstin lausuntona RKP:n valtuustoryhmän aloitteeseen, mahdollisuudesta selvittää Unicefin lapsiystävällinen kunta -mallin käyttöön ottamisesta kaupungissa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisätiedot

Sivistystoimen johtaja Karl-Erik Gustafsson, 040 596 3249